

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" • מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע בראשות בנו גאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסדארפער שליט"א מגדולי פוסקי דורינו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון פ * פרשת לך לך תשפ"ה

בין כותלי ההיכל

השבוע בא להיכל הוראה לפני מורינו שליט"א יהודי אחד שכתב צוואה לילדיו היאך ינהגו עמו לאחר אריכות ימים שלו, אחד מן הדברים שכתב שם הוא שהיות וזכה לחבר ספר על חשיבות ההודאה להשי"ת בכל עת ובכל שעה, רצונו שקודם הקבורה יכניסו הספר לתוך ידו וכך יקברו אותו וזה יהיה לו לעדות בפני בית דין של מעלה על פעלו בעולם הזה והוא בבחינת אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ובא למורינו שליט"א לבקש שיאשר את האמור בצוואתו כדי שבניו ייקימו את האמור בצוואה.

ואמר לו מורינו שליט"א שישמיט הסעיף הזה של הכנסת ספרו לתוך ידו בקבר מן הצוואה הגם שהחיבור חשוב מאד מכל מקום מתיי טעמי אין לעשות כן דיש כאן איסור שאין לגנוז ספרים שאפשר ללמוד בהם משום בל תשחית וכמו כן אין להנהיג מנהגים חדשים אשר לא שערום אבותינו, וקיבל הדברים וכן עשה והשמיט מצוואתו אותו הסעיף שבו ביקש להכניס הספר לתוך ידו.

ובאמת דבנדון כעין זה כבר נשאל מורינו שליט"א לפני כעשרים שנה והיא לו נדפסה בספרו היכל הוראה (ח"א הוראה קצב) אודות אשה אחת שהיתה אדוקה בקריאת ספר התהילים ואלא שספר התהילים מתחת ידה והיתה אומרת שכשתלך מן העולם רצונה שיקברו יחד עמה בקבורתה את ספר התהילים שלה ועתה לאחר שהלכה לעולמה באו בניה אל מורינו שליט"א לשאול אם למלא רצונה ועל זה השיב להם שאין לעשות כן מהאי תרי טעמי שכתבנו לעיל, ואם רוצים לעשות לטובת נשמתה מוטב שצאצאיה ישתדלו לומר תהלים מתוך ספר זה בכונה מיוחדת.

ואחר שראה שאין דעת ילדיה של האשה הנ"ל נוחה מפסק ההלכה הלך לשאול אצל אביו מרן רבינו בעל הקנה בשם זי"ע ואף הוא אמר כן שאין לחדש דברים שלא נהגו בהם ואין קוברים אצל המת כלום.

ושם בספר היכל הוראה כשדן שם מורינו שליט"א בענין אם מותר להכניס לקבר דברים רוחניים שהנפטר היה אדוק בהם בחייו שימליצו בעדו בעלמא דקשוט כתב שזקנו הגה"צ רבי שלמה בראנדסדארפער זצ"ל (אביו של מרן רבינו הקנה בשם זי"ע) בעהמ"ח ספר "שבט יהודה" שהיה דרכו כל ימיו להניח מתחת הכר שעל המיטה אבן גדולה והוא סגולה לשמירה על קדושה בשינה) וכשהלך לעולמו שאל אביו מרן רבינו הקנה בשם זצ"ל את חברי החברה קדישא אם לפעמים מניחים אבנים בתוך הקבר כשצריכים שהנפטר יהיה מונח כהוגן, והם אמרו לו שיש אופנים שצריכים לכך, ואם כן אמר אביו מרן רבינו הקנה בשם זי"ע שהוא רוצה שהאבן שהיתה מונחת למראשותיו של אביו כל ימיו תהיה תחת ראשו של אביו בקבר והאבן הזאת בטח תמליץ טוב בעדו, וכבקשת רבינו הקנה בשם זי"ע כן עשו חברי החברה קדושה ואותו האבן שעליה היה ראשו מונח כל ימי חייו עליו מונח ראשו גם לאחר פטירתו מהאי עלמא.

והוסיף שם דאין מכאן ראייה לסתור למה שהורה קודם לכן, שאין לעשות כן ואין להניח בקבר

פסקי דינים * מתוך שאלות ותשובות * שעלו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

איזה ברכה יש לברך על לחם פשתן

באחרונה החלקו לייצר לחם פשתן עבור חולי סוכר וכדו' שאינם יכולים לאכול פחמימות והמרכיבים העיקריים שלו הם: קמח פשתן, גלוטן חיטה [ששמים אותו כדי שיתפח העיסה ויקבל צורת לחם], קמח סויה, קמח שיפון, כמובן חוץ מהתבלינים והמייצבים וכדומה וכן ללא סוכר וללא חומר ומשמר. הרי שברכת לחם פשתן לפניו שהכל ולאחריו בורא נפשות והגלוטן והשיפון שניתנים בעיסה נחשבים כתבלין בעלמא.¹

אם מותר להכין למלצר רשימת התפריט לסעודת השבת

כאשר בעל קייטרינג חפץ להכין עבור המלצר את הרשימה שמפורט בה הסדר של החלוקה למסובים בסעודות ליל יום השבת ואז יסתכל המלצר ברשימה ויחלק את התבשילין בסעודות אלו לפי הסדר שנכתב ברשימה. הרי אף שמשלשון השו"ע משמע דאין לעשות כן, אולם הלכה למעשה נראה להתיר מכמה טעמים. אך היינו דוקא כשבעל הקייטרינג אינו נמצא במקום, אבל אם בעל הקייטרינג נמצא במקום וכן כשבעל השמחה מכין את צרכי הסעודה לבד ורק מביא מלצרים שיחלקו את המאכלים פשוט שאסור לו להתערב במעשיהם של המלצרים ולהדריכם מתוך הכתב דבכה"ג החשש במקומו ועל זה ממש גזרו חז"ל. אלא יניח מלצרים שיחלקו כפי הסדר שהכין להם בכתב.²

לקבוע טבעת על הדלת המיועד להקיש בה בשבת אם יש בזה משום השמעת קול

הקובע טבעת על דלת ביתו בכדי שישמעו את הדופקים על הדלת, יש בכך משום השמעת קול שנאסרה בשבת, אמנם במקום הדחק - כגון שיוכל לשמוע את הדופקים על דלת ביתו לשאול שאלות בהלכה וכדומה, הרי מותר הדבר, ואין בכך משום השמעת קול מכיון שעיקר קביעת הטבעת אינו לשמוע הקול אלא בכדי לענות לדופקים על הדלת.³

1. בשאלה שהעלה בעל מאפיה שמייצר לחמים אלו לפני מורינו שליט"א בשו"ת היכל הוראה חלק ג (הוראה טו) השיב, דהנה חלק ממרכיבי הפת הוא גלוטן העשוי מקמח חיטה, וא"כ לכאורה לפי המבואר בשו"ע (א"ח סימן רח סעיף טו) משמע שיש לברך עליו המוציא. אך באמת אינו שייך לדון דין דהנה הגלוטן אף שהוא ממרכיבי החיטה והוא החלק החלבוני שבקמח, ולאחר שמרטיבים את הקמח מפרידים את הגלוטן ומייבשים אותו באויר חם וטוחנים אותו לאבקה דקה, והנה אבקה זו אין בה העמילן הנמצא בקמח ולכן אי אפשר לעשות ממנה עיסה ולאפות ממנה מיני מאפה וממילא אין שוב בגלוטן את המעלה של שאר מיני דגן שהמאכלים הנעשים מהם משיבשים.

ומעתה בנדון דידן הגם שכאשר מכניסים אותה בתערובת של הפשתן היא מתחברת לעמילן של הפשתן ומסייעת בהחמצתו, אבל זה ברור שאחר שכבר איבדה את השם קמח שהיה לה, שוב אינה יכולה לחייב את הפת המחמץ על ידה כפת של חמשת מיני דגן ואין יכולים לברך עליו המוציא.

2. בתשובה בשו"ת היכל הוראה חלק ג' (הוראה טז) נימק מורינו שליט"א, דהנה מקור הדין הוא במשנה בשבת (קמח ע"ב) מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו, אבל לא מן הכתב ואמרו על זה בגמרא שני טעמים לאסור אחד שמא ימחוק מן האורחין ומן המגדים, היינו שלפעמים רואה שלא הכין להם כל צרכם ומתחרט שישלחו את אורחיו יותר מן הראוי ומוחק מן הכתב כדי שלא יקראם השמש וכן במיני מגדים ג"כ מתנחם לפעמים למעט, ועוד טעם שמא יבוא לקרות גם בשטרי הדיטות שאסור.

אולם בנדון דידן נראה דאין בזה איסור כי כל מה שאסרו חכמים להתבונן בכתב הוא רק לבעל הבית (בעל הקייטרינג) אבל לא לשמש [המלצר] כמו שכתב בשו"ת שבות יעקב (ח"א סימן כא) דעל קריאת השמש מתוך הכתב לא גזרו חכמים מעולם רק על בעל הבית קאמו, וכ"כ בתשובת הב"ח (סימן קכ"ג) ע"ש דלא ימנה את אורחיו וכפירושו רש"י שם שא"כ על השמש מעיקרא לא גזרו אפי' לסעודת השרות, ע"כ. והביאו להלכה במשנה ברורה (סימן שז ס"ק מז).

וב"ד פשוט שהמלצר אין אצלו חילוק אף יהיה סדר החלוקה והוא עושה לפי הסדר שנתן לו בעל הקייטרינג ובוה האופן דאי דליכא למיחש שמא ימחוק כי אין לו שום ענין בסדר החלוקה ועל זה לא גזרו חז"ל. אמנם אם בעל הקייטרינג נמצא במקום וכן כשבעל השמחה מכין את צרכי הסעודה לבד ורק מביא מלצרים שיחלקו את המאכלים פשוט שאסור לו להתערב במעשיהם של המלצרים ולהדריכם מתוך הכתב דבכה"ג החשש במקומו ועל זה ממש גזרו חז"ל. אלא יניח מלצרים שיחלקו כפי הסדר שהכין להם בכתב.

והנה בכל זה עלתה לנו ארוכה לחשש של שמא ימחוק, אמנם אכתי לא יצאנו מהחשש של קריאת שטרי הדיטות שגם זה אסור כמבואר בשו"ע (שם סעיף יג) זה אינו תלוי אי יש לשמש חילוק בצורת עבודתו. ועל זה נראה דיש לסמוך על מה שכתב המגן אברהם (שם ס"ק טו) דכבר כתב הב"ח מה שנהגין שהשמש קורא לסעודה מתוך הכתב אסור נהי דלשמא ימחוק ליכא למיחש אלא כשבעל הסעודה בעצמו קורא מכל מקום איכא למיגזר משום שמא יקרא כו' עכ"ל, ואי אומר מנהג ישראל תורה הוא, דהא חשבונות של מצוה שרי כמ"ש בסימן ש"ו (סעיף ו) ולא גזרינן אטו חשבונות שאינן של מצוה כ"ש הכא דהוא גופה גזירה אטו שטרי חשבונות דשרי בשל מצוה, עכ"ל המג"א.

ואם כן כיון דברך כלל הסעודות שעושה בעל הקייטרינג בשבתות הן סעודות מצוה כגון סעודת פסח וכו' לכן יכול לסמוך על דברי המג"א, ונראה לי עוד דאילו בסעודות רשות נמי יש לסמוך על מה שכתב שם בט"ז (ס"ק א) להתיר.

3. בתשובה בשו"ת היכל הוראה חלק ג' (הוראה ל) הוסיף מורינו שליט"א, כי הנה בשנים האחרונות קבע על דלת ביתו טבעת מיוחדת שעונד על הדלת שישמש את השואלים דבר ה' זו הלכה, וזאת מפני אשר הגיעו אליו שבאו שואלים להתלונן על שבאו בש"ק לשאול בהלכה ונקשו בדלת ואף אחד ממהשפחה לא שמע את נקישותיהם, ולכן קבע את הטבעת הנ"ל שבוה יוכלו להקיש בדלת בקול, וכך שומעים היטב שאחד מחכה בפתח הבית.

והנה מבואר בפוסקים שיש בכך משום השמעת קול שנאסרה בשבת, עיין ביאור הלכה (סימן שלח ד"ה הוואיל) שהביא את דברי התוספות שבת שמתיר להקיש על הדלת בכלי המיוחד לכך, ומצדד הביאור"ל בדמקום הדחק אפשר להלקל וע"ז סמכתו לקבוע טבעת הקשה זו, מה גם שחוקק עליה מיוחד לשבת ויו"ט כדי שיהיה היכר. ועיין עוד בשו"ת שבת הלוי (ח"ט סימן עז) שכתב דכשהטבעת מיוחדת להקיש בדלת יש להקל בומיניו להשתמש בה במקום הצורך דכיון שמקובל להשתמש בימות החול בפעמון חשמלי (עלמטר) אם כן טבעת זו מיוחדת היא לשימוש בשבתות ויו"ט, ולכן אינו דומה למה שאסרו הפוסקים, ומוסיף עוד שיכתבו על הטבעת שנועדה לשבת קודש, עכ"ל. ועתה כיון שזקן ההוראה בעל שבט הלוי זצ"ל מתייר בעת הצורך, בוודאי יש לנו על מי לסמוך, ובפרט שהרבה פעמים דפקו על הדלת בעניני פיקוח נפש ובני הבית לא שמעו, לפיכך נראה כי אין לך מצוה גדולה מזו לקבוע מקש הטבעת על הדלת. עוד הוסיף מורינו שליט"א, שכל מורה הוראה שלא שומעים אצלו הנקישות בדלת צריך לקבוע דבר זה אצל דלתו.

דיני שאילת טל ומטר לבן ארץ ישראל שיוצא לחו"ל וכן בן חו"ל שבא לארץ ישראל

ג. בן ארץ ישראל שיוצא מארץ ישראל לחו"ל קודם ז' מרחשון כל זמן שהוא שוהה בחו"ל דינו כבן חו"ל וכשיחזור לארץ ישראל יתחיל לשאול הגשמים כבני ארץ ישראל

ד. בן ארץ ישראל שיוצא מארץ ישראל לחו"ל קודם ז' מרחשון וחוזר לארץ ישראל בתוך ששים יום כל זמן שהוא שוהה בחו"ל דינו כבן חו"ל וכשישוב לארץ ישראל יתחיל לשאול את הגשמים כבני ארץ ישראל

ה. בן חו"ל ששוהה בארץ ישראל ביום ז' מרחשון יתחיל לשאול את הגשמים כבני ארץ ישראל וכשהחזיר לחו"ל לפני ששים יום יפסיק לשאול כבני חו"ל ויתחיל לשאול מחדש כבני חו"ל.

הנה עתה לאחר שהתחילו להזכיר את הגשמים ובעזרה"ת ביום ז' לחודש מרחשון יתחילו גם לשאול את הגשמים בארץ ישראל לומר ותן טל ומטר, באים רבים מבני חו"ל להיכל הוראה לשאול הלכה למעשה איך ינהגו אלו ששוהים כאן בארץ ישראל עד לאחר יום ז' מרחשון שבו יתחילו לשאול את הגשמים ואז יחזרו לחוץ לארץ קודם הששים יום שאחר תקופת תשרי שאז מתחילים לשאול את הגשמים בחו"ל וכן רבים מבני ארץ ישראל שיהיו ביום ז' מרחשון בחו"ל ויש שיהיו שם עד אחר ששים יום שאז יתחילו גם בני חו"ל לשאול ויש שישונו לארץ ישראל קודם הששים יום.

מחמת ריבוי השאלות וריבוי הדעות בפוסקים על זה נביא כאן בקיצור ההוראה להלכה ולמעשה על פי מה שעלה בחכתו של מורינו שליט"א מתוך דברי אביו מרן רבינו הקנה בשם ז"ע בספר שו"ת קנה בשם (ח"א סי' י' וה"ד סי' יא).

א. בן ארץ ישראל שיוצא מארץ ישראל לחו"ל אחר ז' מרחשון שהתחילו לשאול את הגשמים בארץ ישראל ושוהה שם עד אחר עבור ששים יום שאז מתחילים לשאול הגשמים בחו"ל ימשיך לשאול הגשמים גם בתוך הששים יום כמו שהתחיל בארץ ישראל.

ב. בן ארץ ישראל שיוצא מארץ ישראל לחו"ל אחר ז' מרחשון שהתחילו לשאול את הגשמים בארץ ישראל וחוזר לארץ ישראל קודם הששים יום שאז מתחילים לשאול הגשמים בחו"ל ימשיך לשאול הגשמים כמנהג ארץ ישראל ולא יפסיק גם בהיותו בחו"ל

המשך בין כתלי היכל

דברים אחרים, שהרי להניח אבן בקבר תחת מראשותיו של הנפטר אין זה דבר חדש, וכמו שאנו רואים שלפעמים גם חברי החברא קדישא מכניסים אבן לתוך הקבר כדי לתמוך בראש הנפטר וכדומה, לא כן להטמין ספר תהלים בתוך הקבר או להניח ספר שחיבר אותו הנפטר אל תוך קברו הוא ענין חדש לגמרי שאין נוהגים בו.

וכן שמענו ממורינו שליט"א שבשעת לוייתו של מרן רבינו הקנה בשם ז"ע הניחו יחד עמו בקברו כדי חרס שבו נקבצו יחדיו כל הערלות שמהל בחייו (למעלה מעשרת אלפים מילי ישראל שמהל אותם) והיו מונחים בחצירו ועשו כן על פי צוואתו והגם שהעולם היה תמיה על הנהגה זו שלכאורה זו הנהגה חדשה, מכל מקום נמצא שכבר נהגו כן רבנים ומקובלים שהיו מוהלים מקדמת דנא כמובא בספר זכר דוד לאחד מגדולי הרבנים והמקובלים שחי לפני קרוב למאתים שנה שכתב שכן הוא מנהג המוהלים ובוהו הם מגרשים החצוניים שלא יהיה להם שום עסק עמהם, ע"כ.

הלכה והוראה בישראל

מכתב ממורינו שליט"א בדיני גזל ואונאה וכמו שאחז"ל על דור המבול שלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, ולהצלת בני ישראל מיד עושקיהם

שאתם עושקים את הציבור (עיין שו"ע חו"מ סימן רכ"ז סעי' א), ומכשילים אותם בברכה לבטלה, וביטול מצות עשה, אחר שהקונים אינם יוצאים ידי חובתם בנטילת מינים אלו.

את מחאתי אני כותב אליכם כבר עכשיו מיד אחר חג הסוכות תשפ"ה לאחר ששמעתי שכבר הכנתם את חומרי האריזה לכמה שנים מראש עם שמות החברות הפיקטיביות ושמות הרבנים כמו שעשיתם השנה.

ולחוי ידוע לכם שבאם לא תשובו מדרככם הרעה ותמשיכו במעשיכם הנלוזים האלו שהם נגד הדין, ע"פ דין תאבדו את הנאמנות גם על הסחורה שהנכם משווקים תחת שמותיכם המקוריים, והדברים הנ"ל יתפרסמו לרבים במשך השנה בזמן הקיץ בעוד מועד, להציל את עם ישראל ממכשול בארץ ישראל ובחו"ל בכל מקום שהסחורה שלכם מגעת לשם, ואז תהיו מן הצועקים ואינם נענים.

ועל זה באתי על החתום למנוע מכשול ולהציל הציבור מיד עושקי

משה בראנדסדארפער

וכל שכן בלא הוראתם (עיין שו"ע חו"מ סימן רכ"ז סעי' ו ובסמ"ע ס"ק ז) וכששאלתי את הרבנים ששמותיהם מתנוססים על האריות הכחישו בכל תוקף ואמרו שמעולם לא ראו את הלולבים וההדסים ולא נערך ולא נבדק תחת סמכותם כלל וכלל, וכן לא נטלו מהם רשות להשתמש בשמותיהם [וכן היה אצלי הרה"ג..... שליט"א שזעק מנהמת לבו אודות העול שאתם עושים תחת שמו וכן אמר ברבים שמעשה נבלה זה נעשה ללא רשותו ושלא נתן שום הכשר ופיקוח לשום חברה לקראת חג הסוכות תשפ"ה ואין לו שום אחריות עליהם ועל מעשיהם - מאלו ששם מתנוסס על חלק מהאריות באו להתלונן כאן בהיכל הוראה על העול הנורא שאתם עושים בשמן], ואת זה (עיין שו"ע חו"מ סימן רל"ג סעי' א) אתם מוכרים למפיצים והציבור התמים שאינו יודע בין ימינו לשמאלו כשהוא רואה לולב בתוך אריזה עם שם של רב שכאילו מפקח על זה הוא קונה אותו, ואת כל מעשיכם אתם עושים במחשך ובחטיפה ומנצלים את הזמנים ואת הימים הדחוקים קודם כניסת חג הסוכות שאז אין סיפק לא ביד הקונים ולא ביד הרבנים לעמוד על אמיתת הדברים בימים טרודים וטרופים אלו על כן אני מוחה על זה

בס"ד יום ה' כט תשרי תשפה
בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו

בכאב לב גדול בשם רבנים ובשם הציבור אני פונה אליכם חבורת סוחרים בד' מינים עושקי הציבור ומכשילי הרבים

ה"ה

הנני פונה אליכם במחאה גדולה אחר שהרבה מהלולבים, וההדסים, והערבות, שהובאו לפנינו להיכל הוראה לעמוד על כשרותם שנמכרו תחת שמות של חברות שונות, וכפי שהוברר לי שכל אלו החברות אתם עומדים מאחריהם, ונוכחתי לדעת וכן נודע לי מידיעה ממקורות נאמנים על דרככם הנלוזה בהפצת ארבעת המינים שאתם לוקחים את כל הסחורה שכשרותם מוטלת בספק ואתם אורזים אותם בלי שום פיקוח של הרבנים ששמותם מתנוססים על האריות ומשווקים אותם לציבור הרחב תחת שמות של חברות פיקטיביות.

בכדי לתת תוקף למעשיכם אתם מדפיסים על האריות שמות של רבנים שונים בלא ידיעתם כלל

נב לידיעת הציבור כדי שלא ליפול ברשתם של החבורות הנ"ל. הכלל בזה להקפיד שעל האריזה יופיע פרטים אישיים של המפיץ או של חברה ידועה ומוכרת וכן כתובת ומס' טלפון

איגוד הרבנים
תלמידי היכל הוראה
בארה"ק העונים לשואלים דבר ה' זו הלכה

יחשלים	חפיפה
בית שמש	קרית ספר
ביתר	כתמיאל
בני ברק	טבריה
טל טטון	צפת
אשדוד	אור הגנוז
חצור	נוף הגליל
תעננה	

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" ביחשלים רח' זוננפלד 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק מוצאי י"ט מחציה שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה	שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה	ערש"ק וערב י"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00	א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף
--	---	---	--

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" ז"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דיחוי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית בנו הרומ"ץ
הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מההיכל רחוב רבינו גרשום 5 (כניסה א' קומה 2) י-ם פל' 0527455774

בית מורינו הגאב"ד שליט"א
מעל בנין היכל הוראה טל' 05370033-02 פל' 053-3111459